

Mas Cabàlies - Coll Xipeu - Font de coll Xipeu - Can Guillem -
Torrent de can Guillem - Ogassa - Can Garçó - Mas Cabàlies

Recorregut 2,7 km d'anada

Desnivell Pujada de 105 metres,
baixada de 170 metres
i pujada de 65 metres

Durada 2 hores i 5 minuts sense comptar
les aturades

Edat recomanada A partir de 8 anys

Destaquem Els tritons pirinencs

Recomanacions Porteu cantimplora i botes de muntanya.
A l'estiu, cal incloure tovallola, banyador,
gorra i repel·lent d'insectes.

fixa't

Els fòssils de les margues
La font de coll Xipeu
L'obaga frondosa de can Guillem
La granja de can Guillem
El corrent de l'aigua i les roques
Les hepàtiques i les molses
El tritó pirinenc
Els capgrossos
Els salts d'aigua
Els petits animals aquàtics
La verneda
La roureda amb boix

tritó pirinenc

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient

Dolors Almeda 1-3 local 8 08940 Cornellà de Llobregat
Tel.93 474 46 78 Fax 93 377 73 44
acc@esplai.org www.esplai.org

2 el torrent de can Guillem

MAS CABÀLIES

itineraris de natura MAS CABÀLIES

1. El poble d'Ogassa
2. El torrent de Can Guillem
3. Els boscos de l'Assuca
4. El torrent del Coll de Pal
5. El Tall Obert i el jaciment de fòssils
6. El torrent de Muig
7. La vila de Sant Joan de les Abadesses
8. El puig de la Caritat
9. La Fogonella
10. La serra de Sant Amàn
11. El cim del Puig Estela
12. El cim del Taga

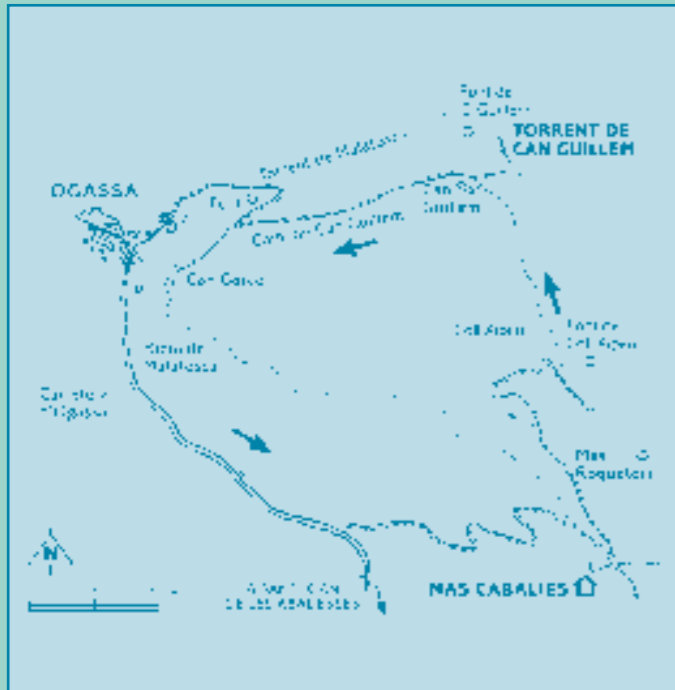
La serra Cavallera i el cim del Taga són un enclavament natural solcat per multitud de torrents de muntanya que condueixen l'aigua cap al gran riu Ter. L'excursió proposada es desenvolupa per aquests ambients aquàtics tan emblemàtics de la muntanya i, concretament, en un dels més interessants i macos: el torrent de can Guillem.

Els torrents i les rieres de muntanya, a diferència del riu, tenen un cabal d'aigua intermitent. La quantitat d'aigua que porta el corrent varia segons l'estació de l'any. El corrent d'aigua pot ser impetuós i sobtat després d'una forta ploguda, o sec en dies d'eixut.

Aquests torrents són l'eix principal d'uns ecosistemes fluvials de gran valor natural. L'extraordinari bon grau de conservació dels cursos d'aigua d'aquesta zona fan del tot recomanable la visita d'aquests paratges, sovint desconeguts.

El torrent de Can Guillem neix als vessants de l'Assuca i el puig de la Caritat, a l'est del poble d'Ogassa. Diverses torrenteres li donen forma en passar per la masia de can Guillem. S'ajunta amb la riera de Malatosca i supera els forts desnivells amb uns bonics salts d'aigua, fins arribar al poble d'Ogassa.

Mas Cabàlies (1005 m)

El mas es troba en una petita collada dels contraforts de l'Assuca i, per damunt nostre, veiem el veí mas de can Roqueters. La majoria de masos de la vall de Malatosa s'ubiquen en llocs estratègics, amb bona disponibilitat de pastures i aigua. Aquest itinerari ens farà pujar per boscos de solana fins a la collada de coll Xipeu i davallar per ombrívols pinedes fins a can Guillem i el seu torrent. La tornada es duu a terme pel poble d'Ogassa.

L'itinerari s'inicia darrere de l'aula de natura de Mas Cabàlies, al costat de l'antic abeurador del mas. Trobem la pista de can Roqueters, amb un fort revolt, i la pugem, amb un fort pendent, seguint la direcció N. Aquest camí costerut travessa una roureda plena de boixos i al fons de la vall veiem la cimitera.

10 min.

A l'esquerra deixem una pista més planera d'accés a una casa de fusta de construcció recent. Continuem pujant i arribem a un pla on la pista descriu un ampli revolt abans d'enfilarse per unes feixes de conreu cobertes ara de vegetació. Buscant per aquesta plana podem trobar alguns fòssils d'animals marins, a les pedres grises anomenades "margues". Aquestes roques són plenes de nummulits, i algunes escasses petxines i eriçons de mar. Continuem el camí de pujada.

30 min. Coll Xipeu (1100 m)

Passats uns revolts, el camí planeja i abandonem la pista, prenent un camí a l'esquerra. Si continuéssim la pista ampla arribaríem al mas de can Roqueters. El nostre camí en direcció nord ens porta a un petit pla, a la carena oest del cim de l'Assuca. Les roques en aquesta zona són vermelles, bàsicament gresos i conglomerats.

32 min. Font de coll Xipeu (1110 m)

Aturada per descansar de la pujada. La font de coll Xipeu es troba a prop de la collada, en una marrada per sobre del camí de can Roqueters. Per localitzar-la des de la collada, retornem en direcció SE per agafar un trencall que arriba a la font. El fanagar que travessa el camí ens pot orientar per trobar-la. Aquesta font raja, a través d'un llarg tub de ferro, aigua molt fresca durant tot l'any, excepte a l'estiu. En el seu abeurador ample viuen capgrossos a la primavera.

35 min. Coll Xipeu (1100 m)

Tornem a la collada i observem al N la serra Cavallera, els masos dispersos i l'antiga ermita del nucli de Sant Martí de Surroca. Les granges i els ramats de vaques són abundants. Deixem de banda un camí rocós que ens porta a les runes de can Ponç en direcció W. En direcció N, la collada s'acaba amb un tancat de fil vaquer. D'aquí, prenem un corriol que baixa penetrant dins una densa pineda. Hem d'assegurar-nos que el fil vaquer quedi ben tancat.

A partir del coll, fem un descens pronunciat i sovint molt humit, en direcció N, fins a arribar a unes clarianes on, de sobte, apareix el mas de can Guillem. Aquesta baixada travessa una pineda de pi roig, magnífica i frondosa. El camí és força fressat, però, en alguns trams, la caiguda d'arbres o l'erosió del pendent en dificulten el seguiment.

45 min. Can Guillem (1035 m)

Som al fons de la vall. A la nostra esquerra trobem l'antic mas de can Guillem: una part d'aquest mas està destinada a granja de vaques i l'altra està restaurada com a habitatge. Sorprenem que el mas estigui ubicat en zona d'obaga, generalment ombrívola i humida.

50 min. El torrent de can Guillem (1040 m)

A la nostra dreta, el prat s'eixampla i veiem el curs del torrent. Prenem un camí molt sorrenc, erosionat pel pas de les vaques, per baixar-hi al torrent. És un bon punt per fer una parada i per descobrir el petit món del torrent. Els verns fan un bosc de galeria que defineixen un ambient fresc i humit al seu costat. La zona és rica en moltes i hepàtiques.

Si creuem el torrent, arribem a un prat en forma de lluna que antigament era una pollancreda. Al final d'aquest prat, en direcció NE podem remuntar el torrent un bon tros. Els invertebrats aquàtics són abundants. I, en els racons més tranquils del torrent, podem observar tritons pirinencs o capgrossos de granota, gripaus i salamandres a la primavera.

Al costat de la casa, s'observa un camí ample, pedregós i ramader que descendeix profundament en direcció NE cap al torrent i porta als camps de pastura de solana, a l'altra banda del torrent. Al principi de la baixada d'aquest camí, a mà esquerra, al costat d'uns pollancre hi ha un dipòsit i una font amb una aixeta on podem agafar aigua.

Tornem a la casa i prenem una pista transitable amb pollancre a cada costat, que voreja per l'obaga els últims contraforts de l'Assuca en direcció a Ogassa. A pocs metres, després de creuar una tanca metàl·lica (fil vaquer), la vegetació és més esclarissada i ens deixa contemplar una bona vista de tota la capçalera de la vall d'Ogassa. A la fondalada queda el torrent de can Guillem, que en aquest tram s'encaixona entre roques i forma un dels pocs congosts de la zona.

1 h 10 min. Les basses de les dones i dels homes (990 m)

Per baixar a aquesta zona de salts d'aigua, cal prendre el fort pendent de baixada que es desprèn cap al N, de la tanca d'entrada a la finca. Fem el descens en ziga-zaga a través del prat esclarissat. Quan arribem al bosc de ribera (a baix de tot) podem fer dues aproximacions al riu. La primera és anar remuntant el torrent fins a un punt on s'ajunten les aigües del torrent de can Guillem i les de la riera de Malatosa. Els salts i els desnivells són massa grans per poder continuar el camí. La segona és baixar el torrent fins a arribar a dos salts d'aigua consecutius i de gran bellesa. Aquests salts separen la bassa de les dones (superior) de la bassa dels homes (inferior), anomenades així per la seva utilitat en època de bany. Podem baixar a la bassa de les dones per la mateixa caiguda d'aigua i, si ens separem del torrent per un corriol que surt a la dreta, arribarem a la part baixa, amb la bassa dels homes. Posteriorment, pugem de nou, al camí principal de can Guillem, i el prenem de baixada cap a Ogassa.

1 h 25 min. Cruïlla de can Garçó (973 m)

El camí ample baixa progressivament fins arribar a un pronunciat revolt a la dreta, d'on es desprèn un sender que, ben indicat, ens portaria fins a can Garçó. Continuem descendint per la pista, fins trobar un revolt que travessa el mateix torrent. Abans de creuar el torrent, surt un camí a l'esquerra que pocs metres després acaba en una font i un bon lloc on aturar-se.

Avançem ara per la riba dreta de la riera i continuem la baixada. En poc més d'un minut, trobem algunes runes de l'activitat minera d'Ogassa i concretament de l'anomenada "Mina dels Tontos" ja que generalment treballaven els miners més vells del poble i que tenien més dificultats per trobar carbó.

1 h 30 min. Ogassa (940 m)

Arribem a l'entrada del poble d'Ogassa, on la riera de Malatosa (can Guillem) s'ajunta amb les aigües de la font Gran provenint. El recorregut avança per la carretera cap a Sant Joan, fins a trobar un pont i el travessem a la riba esquerra. Davant nostre tenim una gran paret de roca i a la seva esquerra un estret camí que s'enfila entre les pedres. A través d'unes escales de pedra arribem a una pista, la mateixa que ens havíem trobat baixant de can Guillem. Seguim per la dreta fins arribar al veïnat de can Garçó.

1 h 35 min. Can Garçó (950 m)

Bon mirador sobre el poble d'Ogassa i últim punt per agafar aigua de l'itinerari (cal demanar permís). Passem pel davant de la façana principal i travessant uns horts, comencem a enfilar un corriol de bosc que trobem. Hem d'assegurar-nos de tancar el fil elèctric de separació dels masos.

El camí va pujant suaument, passant entre grans roures, mates de boix i algunes fondalades de pi roig i avellaners. També és possible veure alguns cavalls dins d'un tancat. En algun tram el camí costa de seguir, però algunes fites (cintes o pedres apilades) ajuden a seguir-lo. De sobte apareix davant nostre la casa de Mas Cabàlies. A partir d'aquest moment el corriol inicia la pujada final. Observem la cimitera i la carretera a la fondalada de la vall.

2 h 05 min. Mas Cabàlies (1005 m)

Arribem a l'Escola de Natura.